

9. 9. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Osvobozený příjem nerovná se automaticky bez povinností: kdy musíte hlásit dar nebo dědictví?

Většina lidí žije v domněnání, že pokud příjem nepodléhá dani z příjmů, není třeba se o něj tzv. vůbec starat. Jenže daňové právo má svá pravidla a existují případy, kdy i příjmy od daně osvobozené musí být oznámeny. A právě oznamovací povinnost osvobozených příjmů nad 5 milionů korun patří mezi ty méně známé, ale potenciálně velmi nákladné chyby, kterých se můžete dopustit.

Právní rámec oznamovací povinnosti

Zákon č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), obsahuje od 1. 1. 2015 v § 38v institut oznamovací povinnosti fyzických osob ve vztahu k osvobozeným příjmům přesahujícím hranici 5 000 000 Kč. Toto opatření doplňuje kontrolní mechanismy, které umožňují správci daně ověřovat skutečný stav majetkových a příjmových vztahů poplatníků.

Zákonodárce tak chce předejít situacím, kdy fyzická osoba využívá instituty osvobození k tomu, aby neoznámením hodnotného majetku zamezila jeho následné daňové kontrole, či případné dani z nabytí nemovitosti, dani darovací nebo jiným souvisejícím daním.

Předmět oznamovací povinnosti

Předmětem oznamovací povinnosti je každý jednotlivý příjem, který je sice od daně z příjmů osvobozen, ale svou výší přesáhne částku 5 000 000 Kč. Tato povinnost se vztahuje zejména na příjmy osvobozené podle § 4, § 4a, § 6 a § 10 ZDP, případně i dalších ustanovení tohoto zákona, která upravují daňová osvobození.

Mezi nejčastější typy takto osvobozených příjmů patří například dary, a to jak od osob blízkých v přímé příbuzenské linii (např. rodiče, děti, prarodiče), tak i v linii vedlejší (např. sourozenci, strýcové, tety, synovci, neteře), případně od osob, s nimiž poplatník dlouhodobě žil ve společně hospodařící domácnosti, alespoň po dobu jednoho roku. Velmi běžnými případy jsou rovněž příjmy z dědictví, osvobozený prodej nemovitostí po splnění zákonných podmínek (např. časového testu nebo bydlení), nebo také určité druhy příjmů z kapitálového majetku.

Klíčové je si uvědomit, že oznamovací limit 5 milionů korun se vztahuje vždy na každý jednotlivý příjem zvlášť. Pokud například obdržíte dva dary po čtyřech milionech, povinnost oznámení se na vás nevztahuje. Zde ovšem pozor na tzv. účelové rozdělování darů. Pokud však jediný dar nebo jiný osvobozený příjem přesáhne hranici pěti milionů, oznámení je nutné podat, i když jinak žádné daňové příznání podávat nemusíte.

Výjimky z oznamovací povinnosti

Oznamovací povinnost podle § 38v ZDP se nevztahuje na případy, kdy má správce daně k dispozici

všechny podstatné informace potřebné k ověření osvobozeného příjmu. Jinými slovy, pokud si finanční úřad může sám jednoduše a spolehlivě ověřit, o jaký příjem šlo, že byl skutečně osvobozen od daně a kdo jej obdržel, pak oznamovací povinnost nevzniká.

Typicky se to týká prodeje nemovitostí, které jsou řádně zapsány v katastru nemovitostí. Konkrétně jde například o prodej rodinného domu nebo bytové jednotky, a to za předpokladu, že bytová jednotka neobsahuje žádné jiné nebytové prostory než garáž, sklep nebo komoru. Výjimka se vztahuje také na související pozemek (například zahradu), pokud je rovněž evidovaný v katastru a funkčně souvisí s prodávanou stavbou, či jednotkou.

Důležité je, že tato výjimka z oznamovací povinnosti platí pouze tehdy, pokud je příjem z takového prodeje osvobozený podle § 4 odst. 1 písm. a), b) nebo s) ZDP. Typicky půjde o situace, kdy poplatník splnil zákonný časový test, nebo kdy příjem z prodeje použije na uspokojení vlastní bytové potřeby.

Lhůty a způsoby podání oznámení

Oznámení musí být podáno nejpozději v termínech stanovených v § 136 odst. 1 a 2 zákona č. [280/2009](#) Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), tedy do data, kdy fyzická osoba podává daňové přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období, v němž příjem vznikl. Tato oznamovací povinnost se vztahuje i na poplatníky, kteří za dané zdaňovací období nemají povinnost podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob, avšak obdrželi osvobozený příjem přesahující částku 5 000 000 Kč.

V případě bezúplatného nabytí majetku dědictvím je klíčové správně pochopit daňové zacházení s tímto okamžikem podle § 239a daňového řádu. Podle tohoto ustanovení se při správě daní pohlíží na právní skutečnosti tak, jako by zemřelý zůstavitel stále žil až do dne předcházejícího ukončení řízení o pozůstalosti. Prakticky to znamená, že pokud zůstavitel zemřel například v roce 2024, ale soudní řízení o dědictví skončilo až v roce 2025, pak samotné nabytí dědictví pro účely daní nastává až ke dni ukončení tohoto řízení v roce 2025. Z tohoto důvodu se oznamovací povinnost dle § 38v ZDP vztahuje na dědice až za zdaňovací období, ve kterém bylo řízení o pozůstalosti uzavřeno, tedy v tomto příkladu až za rok 2025.

Obsah a forma oznámení

Oznámení musí obsahovat identifikaci poplatníka a dále je potřeba uvést popis příjmu, například dar nemovitosti od rodičů, dědictví po zemřelém či prodej nemovité věci po splnění časového testu. Součástí oznámení je také výše příjmu vyjádřená v korunách a datum vzniku příjmu. Tyto náležitosti jsou stanoveny v § 38v ZDP.

Forma oznámení není striktně stanovena, přičemž lze využít nepovinný formulář Finanční správy, který poskytuje přehledný vzor.

Oznámení je podáním ve smyslu daňového řádu a lze jej učinit ústně do protokolu, písemně, či pomocí datové zprávy.

Sankce za nesplnění oznamovací povinnosti

Dle § 38w ZDP může vést porušení povinnosti dle § 38v ZDP k uložení pokuty, jejíž výše může dosáhnout až 15 % hodnoty neoznamovaného osvobozeného příjmu. Konkrétní výše sankce se odvíjí od toho, kdy a za jakých okolností bylo oznámení podáno. Pokud poplatník splní povinnost dobrovolně, bez výzvy správce daně, bývá pokuta stanovena ve výši 0,1 % z hodnoty příjmu. V případě, že oznámení je podáno až po výzvě správce daně, může být sankce navýšena až na 10 %. Pokud poplatník oznámení nepodá ani po výzvě, hrozí mu nejvyšší možná pokuta ve výši až 15 %. Například pokud poplatník obdrží dědictví nebo dar v hodnotě 10 milionů korun a oznámení nepodá včas, hrozí

mu pokuta 10.000 Kč. Pokud poplatník učiní oznámení až po výzvě, rázem činí pokuta milion korun, a pokud neučiní oznámení ani po výzvě, může finanční úřad uložit pokutu až ve výši 1,5 milionu korun. I přesto však platí, že správce daně má možnost uloženou pokutu částečně nebo zcela prominout, a to v případě, že poplatník uvede ospravedlnitelný důvod prodlení, přičemž pro posouzení je taktéž důležité posoudit četnost porušování povinností při správě daní. Právní nárok na prominutí pokuty neexistuje.

Praktické dopady a doporučení

Z praktického pohledu je důležité, aby si fyzické osoby daly pozor nejen na to, zda je jejich příjem od daně osvobozen, ale také na to, jestli ho přesto nemají povinnost oznámit finančnímu úřadu. Oznamovací povinnost se totiž týká každého jednotlivého příjmu zvlášť. Klíčové je také hlídat si termíny. Pokud oznámení podáte pozdě, může vás to stát hodně peněz. Proto je nezbytné, aby fyzické osoby plnily tuto oznamovací povinnost pečlivě a včas. Pouze tak lze minimalizovat riziko sporů a postihů ze strany finanční správy. A pokud si nejste jistí, třeba protože jde o dědictví ze zahraničí nebo složitější majetkové vazby, rozhodně se vyplatí poradit se s daňovým poradcem nebo právníkem. Prevence se v tomto ohledu skutečně vyplatí.

Mgr. Kryštof Kadlec

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)

- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)